

Sygn. akt I CSK 2615/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie ze skargi A. N.

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie z dnia 25 lutego 1992 r.,  
sygn. I Ns 158/92/P

w sprawie z wniosku R. w K. w likwidacji

z udziałem J. H., M. N. i T. N.

o zasiedzenie,

na posiedzeniu niejawnym 28 grudnia 2022 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,

na skutek skargi kasacyjnej A. N.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z 24 lutego 2022 r., sygn. akt II Ca 2936/19,

**1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**

**2) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adw. J. D. wynagrodzenie w kwocie 2700 (dwa tysiące siedemset) zł - podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług - za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną skarżącej A. N. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

### UZASADNIENIE

Określone w art. 398<sup>4</sup> § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli

skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z 24 lutego 2021 r. (sygn. akt II Ca 2936/19) uczestniczka postępowania A. N. oparła wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłance określonej przez art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Powyższych wymagań nie spełniła skarżąca wyróżniając problem „znaczenia prawnego zgody na korzystanie z nieruchomości, która została wyrażona przez podmiot nie dysponujący tytułem prawnym do nieruchomości i przed upływem czasookresu posiadania samoistnego niezbędnego

dla nabycia przez ten podmiot prawa własności nieruchomości przez zasiedzenie". W rozpoznanej przez Sądy powszechne sprawie Sąd Okręgowy nie podzielił oceny prawnej Sądu pierwszej instancji, że w okresie od 30 listopada 1974 r. do 22 września 1982 r., a także w okresie późniejszym, A. N. była samoistnym posiadaczem nieruchomości stanowiącej część działki nr [...] (obecnie działka nr [...])<sup>1</sup> i przyjął, że przymiot samoistnego posiadacza nieruchomości posiadała R. w K.. Odmiennej oceny charakteru posiadania samoistnego przez wyżej wymienione podmioty nie uzasadniała wyłącznie okoliczność, że nieruchomość, której dotyczyło postępowanie, była za zgodą R. użytkowana przez A. N. i jej rodzinę. Przy dokonywaniu oceny prawnej charakteru posiadania nieruchomości Sąd drugiej instancji wyżej wskazanych podmiotów odwołał się do wyników postępowania dowodowego i poczynionych na tej podstawie ustaleń faktycznych w sprawie, które – w jego ocenie – nie dawały podstaw do kwalifikowania posiadania nieruchomości przez A. N. jako posiadania samoistnego, lecz jako posiadanie zależne. Sąd drugiej instancji wskazał także inne okoliczności faktyczne, które świadczyły o samoistnym posiadaniu części spornej nieruchomości przez R.. Uwzględniając powyższe należy podkreślić, że przyczyną uznania przez Sąd Okręgowy, że uczestniczka postępowania A. N. nie była samoistnym posiadaczem nieruchomości objętej postępowaniem nie zadecydowała wyłącznie ocena znaczenia zgody na użytkowanie tej nieruchomości przez wyrażoną przez R., lecz ocena także innych okoliczności faktycznych ustalonych w sprawie, a mających znaczenie dla oceny charakteru posiadania nieruchomości, tj. czy miało ono charakter posiadania samoistnego czy zależnego. Z tej perspektywy wskazane w skardze zagadnienie prawne nie ma decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia o zasadności wniesionej skargi kasacyjnej. Nie ulega bowiem wątpliwości, że oceniając charakter prawny posiadania nieruchomości należy uwzględnić wszystkie okoliczności odnoszące się zarówno do sfery zewnętrznej (*corpus*), jak wewnętrznej (*animus*) władania nieruchomością przez jej posiadacza. Zaznaczyć przy tym należy, iż Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się w kwestii posiadania samoistnego i zależnego. Samoistnym posiadaczem nieruchomości w rozumieniu art. 172 k.c. jest ten, który nią włada jak właściciel (art. 336 k.c.), zatem wykonuje uprawnienia składające się na treść prawa własności

(art. 140 k.c.); korzysta z nieruchomości z wyłączeniem innych osób, pobiera pożytki i dochody, opłaca podatki, a także uważa się za uprawnionego do rozporządzenia nią. Ustalenie faktu posiadania rzeczy i jego charakteru odbywa się na podstawie manifestowanych przez posiadacza i widocznych na zewnątrz przejawów władania rzeczą i zawsze musi odnosić się do okoliczności konkretnego przypadku. Do zasiedzenia może prowadzić jedynie posiadanie jawne, widoczne dla otoczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2021 r., V CSK 143/20, nie publ. z 24 października 2018 r., II CSK 638/17, nie publ. z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17, nie publ. i z 4 grudnia 2015 r., I CSK 988/14, nie publ.). Z tej przyczyny wyżej przedstawione zagadnienie prawne nie jest nośnikiem nowego problemu dotychczas nierozwiązanego w orzecznictwie.

Za bezprzedmiotowe dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej należy uznać także drugie zagadnienie prawne sformułowane w tej skardze, czy ta sama nieruchomość może być w różnych częściach przedmiotem posiadania samoistnego przez różne podmioty i czy samoistne posiadanie części nieruchomości przez jeden podmiot wyklucza nabycie prawa własności przez zasiedzenie innej części tej nieruchomości przez inny podmiot. Ani bowiem z dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.), ani z oceny prawnej charakteru posiadania nieruchomości przez skarżącą oraz Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną nie wynika, aby w sprawie aktualizowała się potrzeba rozważenia tak ujętego zagadnienia prawnego.

Wskazać należy, że nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398<sup>13</sup> § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398<sup>9</sup> § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie przepisów § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 11 pkt 1 i § 8 pkt 7 oraz § 2 pkt 1 i § 4 ust. 1 – 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu

[as]

